

[illegible]

فَانْظُرُوا
كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ
الَّذٖينَ
مِنْ قَبْلُؕ
كَانَ
اَكْثَرُهُم
18; مُشْرِكٖينَ
“De ki: “Yeryüzünde gezip dolaşın da öncekilerin âkıbeti nice
oldu bir bakın. Onların çoğu şirke sapmış kimselerdi.”[1]
قَدْ خَلَتْ
مِنْ
قَبْلِكُمْ
سُنَنٌۙ
فَسٖيرُوا
فِي
الْاَرْضِ
فَانْظُرُوا
كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ
الْمُكَذِّب
22;ينَ “Sizden önce nice uygulamalar geçmiştir.
Yeryüzünde gezin de yalanlayanların sonunun ne olduğuna bir bakın.”[2]
وَلَقَدِ
اسْتُهْزِئَ
بِرُسُلٍ
مِنْ
قَبْلِكَ
فَحَاقَ
بِالَّذٖينَ
سَخِرُوا
مِنْهُمْ مَا
كَانُوا بِهٖ
يَسْتَهْزِؤ
15;۫نَࣖ “Senden önceki peygamberlerle de alay edilmiş,
sonunda onlarla alay edenleri, alaya aldıkları şey (azap) kuşatıvermişti.”[3]
قُلْ سٖيرُوا
فِي
الْاَرْضِ
ثُمَّ
انْظُرُوا
كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ
الْمُكَذِّب
22;ينَ “De ki: Yeryüzünde dolaşın, sonra (hakikati) yalan
sayanların sonunun nasıl olduğuna bakın!”[4]
وَمَٓا
اَرْسَلْنَا

مِنْ
قَبْلِكَ
اِلَّا
رِجَالاً
نُوحٖٓي
اِلَيْهِمْ
مِنْاَهْلِ
الْقُرٰىؕ
اَفَلَمْ
يَسٖيرُوا
فِي
الْاَرْضِ
فَيَنْظُرُواكَيْفَكَانَ
عَاقِبَةُ
الَّذٖينَ
مِنْ
قَبْلِهِمْؕ
وَلَدَارُ
الْاٰخِرَةِ
خَيْرٌ
لِلَّذٖينَ
اتَّقَوْاؕ
اَفَلَا
تَعْقِلُونَ
“Senden önce de şehir halkı içinden seçip kendilerine vahyettiğimiz kişilerden başkasını peygamber göndermedik. İnkârcılar yeryüzünde dolaşıp da kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğunu görmediler mi? Günahtan sakınanlar için âhiret yurdu elbette daha iyidir. Hâlâ aklınızı kullanmıyor musunuz?” [5] Muhterem Kardeşlerim Rivayet edildiğine göre bir kişi, tâbiûn âlimlerinden, Allah dostu Hz. Hasan-ı Basrî’ye gelir ve kuraklıktan şikâyet eder. Hasan-ı Basrî hazretleri ona, “Allah’tan mağfiret dilemesini” tavsiye eder. Bir başka insan da gelir, fakirlikten şikâyet eder. Hasan-ı Basrî hazretleri ona da “Allah’tan mağfiret dile” diye tavsiyede bulunur. Bir başka kişi gelir o da Hasan-ı Basrî hazretlerinden bir erkek evladı olması için Allah’a dua etmesini rica eder. Hasan-ı Basrî hazretleri ona da “Allah’tan mağfiret dilemesini” tavsiye eder. Bir başkası da bahçesindeki kuraklıktan şikâyet ettiği zaman ona da “Allah’tan mağfiret dilemesini” tavsiye eder. Hasan-ı Basrî hazretlerine niçin herkese Allah’tan mağfiret dilemesini tavsiye ettiği sorulduğu zaman şöyle cevap verir: Ben kendiliğimden bir şey söylemiyorum. Çünkü Hz. Nuh (a.s) kavmine, başlarına gelen belâ ve musibetlerden kurtulmaları için “Allah’a istiğfar etmelerini” tavsiye ediyor ve şöyle diyordu:
فَقُلْتُ
اسْتَغْفِرُوارَبَّكُمْ
إِنَّهُ
كَانَ

غَفَّارًا ,
يُرْسِلِ
السَّمَاءَ
عَلَيْكُمْ
مِدْرَارًا ,
وَيُمْدِدْكُمْ
بِأَمْوَالٍ
وَبَنِينَ
وَيَجْعَلْ
لَكُمْ
جَنَّاتٍ
وَيَجْعَلْ
لَكُمْ
أَنْهَارًا ,
“Rabbinizden mağfiret dileyin. Çünkü O, çok bağışlayıcıdır.
(Mağfiret dileyin ki,) Böylece O, üzerinize gökten bol bol yağmur indirsın.
Mallarınızı ve oğullarınızı çoğaltsın, size bağlar, bahçeler ihsan etsin, sizin için
nehirler akıtsın.” diye buyurmaktadır. [6] Demek ki, insanoğlunun Allah’a bol bol
istiğfarda bulunması gerekir. Nitekim günah işlemekten masum olan Hz. Peygamber, bir
hadis-i şeriflerinde; يَا
أَيُّهَا
النَّاسُ
تُوبُوا
إِلَى
اللَّهِ
فَإِنِّي
أَتُوبُ فِي
الْيَوْمِ
إِلَيْهِ
مِائَةَ
مَرَّةٍ «Ey insanlar, Allah'a tevbe edin!
Çünkü ben ona günde yüz defa tevbe ederim.» [7]
buyurmuştur. مَنْ تَابَ
قَبْلَ أَنْ
تَطْلُعَ
الشَّمْسُ
مِنْ
مَغْرِبِهَا
تَابَ
اللَّهُ
عَلَيْهِ «Her kim güneş
battığı yerden doğmazdan önce tevbe ederse, onun tevbesini kabul eder.» [8] O halde
istiğfarın nasıl ve ne şekilde yapılması gerekir? İstiğfar, günahlardan vazgeçmek
suretiyle ihlas ve samimiyetle yapılmalıdır. Nitekim Rabbimiz يَٓا
اَيُّهَا
الَّذٖينَ
اٰمَنُوا

تُوبُٓوا
اِلَى
اللّٰهِ
تَوْبَةً
نَصُوحاًؕ
عَسٰى
رَبُّكُمْ
اَنْ
يُكَفِّرَ
عَنْكُمْ
سَيِّـَٔاتِكُمْ
وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ
تَجْرٖي مِنْ
تَحْتِهَا
الْاَنْهَارُۙ “Ey iman edenler! İccedil;tenlikle ve kararlılık iccedil;inde Allah’a tövbe edin. Umulur ki Rabbiniz kötlüklerinizi örter ve sizi iccedil;inden ırmaklar akan cennetlerine koyar...”[\[9\]](#)
وَتُوبُٓوا
اِلَى
اللّٰهِ
جَم۪يعاً
اَيُّهَ
الْمُؤْمِنُونَ
لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ
“Ey müminler, hep birlikte Allah’a tövbe ediniz ki kurtuluşa eresiniz!”[\[10\]](#) Değerli Kardeşlerim Ne var ki insan, zaafı ile ve çevresel etkilerle, bilerek veya bilmeyerek zaman zaman günaha sürüklenir. Yüce Allah"ın kullarına lütfettiği “tevbe-istiğfar”, bu durumdan kurtulmak iccedil;in bir “rahmet kapısı”dir. Tevbenin özünde pişmanlık vardır. Hakiki bir tevbe iccedil;in nefsin kendisi ile hesaplaşması, mücadele etmesi gerekir. Zaten Allah Resûlün ifadesi ile “günah, insanın iccedil;ini tırmalayan ve başkalarının haberdar olmasını istemediği şeydir”[\[11\]](#). Yani her an pişmanlık duyabileceği bir iştir. Pişmanlık ise tevbenin ilk şartıdır. Resûlullah (sav) bir hadisinde, النَّدَمُ
تَوْبَةٌ “(Günahtan) pişmanlık duymak, tevbedir.”[\[12\]](#) derken, bu gerçeği ifade eder. Bir diğer hadisinde ise,
التَّوْبَةُ
مِنْ
الذَّنْبِ
أَنْ يَتُوبَ
مِنْهُ ثُمَّ
لَا يَعُودَ

فِيهِ “Günahtan tevbe etmek, günahı terk edip bir daha ona dönmemektir.”[13] buyurmuştur. Bu iki ifadeyi birleştirdiğimizde, “işlenen günahtan pişmanlık duyarak bir daha o günaha dönmemek” şeklinde bir tevbe tanımı ortaya çıkmaktadır. Ardından istiğfar etmek, yani, Allah"tan, affetmesini istemek gelmelidir ki, tevbe tamamlanmış olsun. O hâide bu tanıma istiğfarı da ekleyip, “tevbe-istiğfar, kulun, işlediği günahtan pişmanlık duyarak bir daha o günaha dönmemesi ve Allah"tan kendisini affetmesini istemesidir.”diyebiliriz.Zaten tevbe, genellikle istiğfar ile birlikte telaffuz edilerek âdetâ onunla özdeleşmiştir. Muhterem Müslümanlar Hata işleyen bir insanın tevbe etmek amacıyla aracısız olarak doğrudan doğruya Rabbine yönelmesinde herhangi bir engel veya ön şart bulunmamaktadır. Bununla beraber her şeyin kendine göre bir usul, âdâb ve şekli vardır. Bir işten, ancak doğru yollarla yapıldığı takdirde sonuç alınabilir. Yegâne rehberimiz olan Peygamberimiz مَامِنْ عَبْدٍيُذْنِبُذَنْبًافَيُحْسِنُالطُّهُورَثُمَّيَقُومُفَيُصَلِّىرَكْعَتَيْنِثُمَّيَسْتَغْفِرُاللَّهَهُلَهُ“Bir kimse bir günah işler de ardından güzence abdest alır sonra kalkıp iki rekât namaz kılar ve Allah"tan bağışlanma dilerse, Allah onu mutlaka bağışlar.”[14] Sonra da, söylediğini teyit maksadıyla şu âyeti okumuştur:
وَالَّذ۪ينَاِذ.َافَعَلُوافَاحِشَةًاَوْظَلَمُٓوااَنْفُسَهُمْذَكَرُوااللّٰهَفَاسْتَغْفَرُوالِذُنُوبِهِمْۖوَمَنْيَغْفِرُالذُّنُوبَاِل.َّااللّٰهُۖ

وَلَمْ
يُصِرُّوا
عَلٰى مَا
فَعَلُوا
وَهُمْ
يَعْلَمُونَ
“Ve onlar ki çirkin bir iş yaptıklarında ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah"ı
hatırlayıp günahlarından dolayı hemen bağışlanma dilerler. Zaten günahları Allah"tan
başka kim bağışlayabilir ki!”[15] İşte İnsan, bilerek veya bilmeyerek bir günah
işleyince, Hadiste belirtildiği gibi bir abdest alıp iki rekât namaz kılmalı ve Hz.
Peygamber’den nakledilmiş istiğfar dualarıyla Allah’a yönelmeli, tönve
ve istiğfar etmelidir. Nitekim Şeddad b.Evs’ten (r.a) rivayet edilen bir hadis-i şerifte
“seyyidü’l-istiğfar” olarak zikredilen istiğfar duası şöyledir:
اَللَّهُمَّ
أَنْتَ
رَبِّي لاَ
إِلَهَ
إِلاَّ
أَنْتَ
خَلَقْتَنِي
وَأَنَا
عَبْدُكَ
وَأَنَا
عَلَى
عَهْدِكَ
وَوَعْدِكَ
مَااسْتَطَعْتُ أَعُوذُ
بِكَ مِنْ
شَرِّ مَا
صَنَعْتُ
أَبُوءُ لَكَ
بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ
وَأَبُوءُ لَكَ
بِذَنْبِي
فَاغْفِرْ
لِي ذُنُوبِي
فَإِنَّهُ
لاَ يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ
إِلاَّ
أَنْتَ Seyyidü’l-İstiğfarın manası
şöyledir: “Allah’ım, Sen benim Rabbimsin. Senden başka ilâh yoktur.
Beni Sen yarattın ve ben Senin kulunum. Ve gücüm yettiğince Sana verdiğim ahd ve
va’d üzerinde sabitim. Yaptıklarımın şerrinden sana sığınırım. Üzerimdeki
nimetlerini itiraf eder; günahlarımı da ikrar ve itiraf ederim. Ey Rabbim, beni bağışla. Zira
günahları bağışlayan ancak Sensin.”[16] Veya şu istiğfar duası da yapılabilir:

أَسْتَغْفِرُ اللهَ،
أَسْتَغْفِرُ اللهَ،
أَسْتَغْفِرُ اللهَ
الْعَظِيمَ
الْكَرِيمَ
الرَّحِيمَ
الَّذِي لاَ
إِلَهَ
إِلاَّ هُوَ
الْحَيُّ
الْقَيُّومُ
وَأَتُوبُ
إِلَيْهِ
تَوْبَةَ
عَبْدٍ
ظَالِمٍ
لِنَفْسِهِ
لاَ يَمْلِكُ
لِنَفْسِهِ
مَوْتاً
وَلاَ
حَيَاةً
وَلاَ
نُشُوراً
وَأَسْأَلُهُ التَّوْبَةَ
وَالْمَغْفِرَةَ لَنَا
إِنَّهُ هُوَ
التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ İlle de Arapça dua ve istiğfar yapmak şart değildir. Şöyle bir Türkçe tövbe ve istiğfar da yapılabilir: “Ya Rabbi, ya Rabbi, ya Rabbi, küçüklüğümden bu çağa gelinceye dek, benim elimden, dilimden, diğer uzuvlarımdan küfür, şirk, hata, isyan, gıybet, koğuculuk, iftira, hâsılı büyük ve küçük her ne türlü günah çıkmış ise ben onların hepsinden can-ü gönülden tövbe ettim, tövbe ettim, tövbe ettim, bir daha işlememeye azmeyledim. Yaptıklarımı bağışla, bir daha günaha dönmemek için bana güç ve irade ihsan eyle. Senin rahmetin bu âciz kulunun günahından çok büyüktür. Yüzümü rahmet aynana tutuyorum, orada bu yüzü siyah eyleme. Bazı yüzlerin ağarıp bazı yüzlerin kararacağı kıyamet gününde yüzümü kara eyleme, beni nefsimi bırakma, benim isyanıma bakma, beni cehennemde yakma ya Rabbi. Peygamberlerin ilki Hz. Âdem (a.s), sonuncusu Hz. Muhammed (s.a.s)’dir. Bunlara ve bunlar arasında gelmiş geçmiş bütün

peygamberlere inandım, hepsi haklıdır. Senin tarafından getirip haber verdikleri şeylerin cümlesi doğrudur. Dilimle ikrar, kalbimle tasdik eyledim.”[17] Kul bömlylece tömve ve istiğfar ettikten sonra şu şekilde imanını tazeler:

آمَنْتُ
بِاللهِ
وَبِمَا
جَاءَ مِنْ
عِنْدِ اللهِ
عَلَى
مُرَادِ
اللهِ
مُجْمَلاً
وَمُفَصَّلاً
آمَنْتُ
بِرُسُلِ
اللهِ
وَبِمَا
جَاءَ مِنْ
عِنْدِ
رُسُلِ اللهِ
عَلَى
مُرَادِ
رُسُلِ اللهِ
مُجْمَلاً
وَمُفَصَّلاً
آمَنْتُ
بِاللهِ
وَمَلاَئِكَتِهِ
وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ
وَالْيَوْمِ
الآخِرِ
وَبِالْقَدَرِخَيْرِهِ
وَشَرِّهِ
مِنَ اللهِ
تَعَالىَ
وَالْبَعْثُ
بَعْدَ
الْمَوْتِ
حَقٌّ
أَشْهَدُ
أَنَّ لاَ
إِلَهَ
إِلاَّ اللهُ
وَأَشْهَدُ
أَنَّ

مُحَمَّداً
عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ
أَللَّهُمَّ
إِنِّي
أُرِيدُ أَنْ
أُجَدِّدَ
إِيمَانِي
وَنِكَاحِي
تَجْدِيداً
بِقَوْلِ لاَ
إِلَهَ
إِلاَّ اللهُ
مُحَمَّدٌ
رَسُولُ
اللهِ Älemlere rahmet ve bizlere en güzel
önek olarak gönderilen, masum olan geçmiş ve gelecek bütün
hataları affedilmiş olan Hz. Peygamber günde 100 defa tövbe ve istiğfar ediyorsa, o
halde ürmeti nasıl ve ne kadar tövbe ve istiğfar etmeli, onu sizlerin takdirine
bırakıyorum. Yüce Allah, hata ve günahlarımızı affeylesin. Başımıza gelen belâ
ve musibetleri def eylesin. Bizleri kendisine layık kul eylesin. Ämin.

[1] Rum, 30/42 [2] Äi İmran, 3/137 [3] Enam, 6/10 [4] Enam, 6/11 [5] Yusuf, 12/109
[6] Kurtubî, Ebu Abdillâh Muhammed b. Ahmed el-Ensîrî,
el-Cîmiuliahkîmi’l-Kur’an,
Dîruihyai’t-türa’l-Arabî, Beyrut, 1985, 18: 302. [7] Müslim,
Zikir, 41, 42. [8] Müslim, Zikir, 7036 [9] Tahrîm, 66/8. [10] Nûr, 24/31. [11]
Müslim, Birr, 15. [12] İbn Mîce, Zühd, 30 [13] İbn Hanbel, I, 446. [14]
Ebû Dîvûd, Vitr, 26 [15] Äi İmrîn, 3/135 [16] Buhîrî,
Deavat, 1; Tirmizî, Deavat, 15; Nesîî, İstiaze, 57; Ahmed b.Henbel,
el-Müsned, IV, 122. [17] Soysaldı, Mehmet, Dînî Hitabet, 3. Baskı, Beka Yay.,
İstanbul, 2014, 330-331.

[İslam ve Hayat, Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)